

Een schaking heeft er ook wel plaats wanneer zich voor èèn bruid twee candidaat-bruidegoms melden.

blijft daardoor ook met den medeminnaar op goeden voet leven. Deze steelt uit wraak een paar paarden van den gelukkige, maar schikt zich na

EEN SOEMBANEESCH BRUIDSPAAR.

De vader van zulk een begeerd bruidje is in dat geval blij, als zijn dochter wordt geschaakt; hij

die wraakoefening geduldig in zijn lot, omdat gedane zaken nu eenmaal geen keer nemen.

Een Soembaneesche bruiloft gaat met veel plechtigheden gepaard.

Als de gewichtige dag is aangebroken, verlaten een aantal vrienden van den bruidegom te paard hun dorpje, om het bruidje te halen.

De bruidegom vergezelt den stoet niet; hij moet thuis blijven en mag zich zelfs dagen lang niet vertoonen.

Dicht bij het dorp, waar de bruid woont, ontmoet het gezelschap drie afgevaardigden van de bruid.

Zij rijden met de drie mannen mee en gaan het dorp in. De drie afgevaardigden treden nu de woning van de ouders der bruid binnen.

In de donkere ruimte bevinden zich de vader en de bruid. De laatste is gekleed in een donker, lang ahangend gewaad, een product van de weefkunst der Soembaneesche vrouwen. Voor 't overige is zij zeer eenvoudig versierd: twee korallen armbanden om hare polsen en een soort van kam in het haar, dat is alles.

De vader ontvangt de drie makelaars en begint met hen te onderhandelen. Eenigen tijd later vertrekken zij, om dadelijk daarop terug te keeren met een gouden oorhanger, een paar dukaten en een langen gouden ketting.

Weer beginnen de onderhandelingen en weer gaan de makelaars heen, om met gevulde handen terug te keeren. Dit herhaalt zich enkele malen, totdat de makelaars eindelijk bij het wachtende gezelschap komen met de blijde tijding, dat de bruid mag worden gehaald.

De bruid, die geheel gesluierd is, wordt nu omringd door een aantal vrouwen, die haar weenend omringen en een treurlied zingen ten afscheid.

Eenige oogenblikken later stormen de afgezanten van den bruidegom binnen, om zich van de bruid meester te maken.

Dit gaat echter niet gemakkelijk.

De weenende vrouwen schijnen plotseling te veranderen in furies. Als woedenden vallen zij op de mannen aan, sleepen de bruid achteruit en beginnen zelfs klappen uit te deelen. Zoodra zij zien, dat de mannen de overhand krijgen beginnen zij hen met water en karbouwendrek te werpen.

De mannen echter winnen den strijd en voeren de bruid triumfantelijk naar buiten.

Heel deze strijd is echter slechts een spiegelgevecht geweest. De vrouwen hebben alleen tegenstand geboden, om aan de beschermgoden van deze kampong den indruk te geven, dat men niet dan door overmacht een lid der familie naar elders laat vertrekken.

Zoo poogt het arme heidendom zijn eigen goden te bedriegen.

Intusschen is de bruid buiten het dorp gebracht.

De mannen springen te paard; één der ruiters neemt de bruid achter zich en nu rent het gezelschap in volle vaart naar het dorp van den bruidegom.

Om de bruid bekommert men zich op dezen rit in het geheel niet.

Voor de woning van den bruidegom houdt de stoet stil. De bruid wordt binnengeleid, omstuwd door al de vrouwelijke bewoners van het dorp, want nu zal de sluier van de bruid worden opgelicht en ieder zal in de gelegenheid zijn de schoonheid van de nieuwe bewoonster te roemen.

Als dit gebeurd is, dragen de vrouwen de bruid naar buiten en beginnen zij elkander te wasschen, d.w.z. elkander met karbouwendrek en ander vuil zooveel mogelijk te bezoedelen.

Daarna nemen de feestelijkheden, die dagen duren, een aanvang. Er wordt een varken geroosterd en opgegeten. Verder slacht men een paar buffels, die eveneens worden verorberd.

De bruidegom moet zich gedurende al die dagen schuil houden en pas, als het feest is afgelopen, mag hij de bruid, die nu zijn vrouw is, tot zich nemen. Hij vertoont zich aan haar in volle wapenrusting: dat is zijn feestgewaad.

Zoo treden zij nu het huwelijksleven in.

Doorgaans brengt dit aan beide echtelieden weinig huwelijksgeluk. De meeste Soembaneezen toch behandelen hun vrouwen meer als een slavin dan als een gade.

Ook knaagt de zonde van veelwijverij aan den wortel van het huwelijksgeluk, en gelijken tred daarmee houdt de onzedelijkheid, die in de allergrofste vormen hoogtij viert.

In de ijzeren boeien van de ontucht houdt Satan dit volk gebonden en alleen de hamer van Gods Woord is bij machte, deze boeien te verbrijzelen.

Eerst als die stuk geslagen zijn, kan voor Soemba de dageraad van een beteren dag aanlichten en zal ook onder de Soembaneezen het huwelijk tusschen man en vrouw afschaduwing zijn van de gemeenschap tusschen Christus en Zijn gemeente.

Dan ook zullen tevens de arme dochters van Soemba teruggekeerd zijn tot „de eerepositie der vrouw.”

P. DE ZEEUW J.Gzn.

Bij ons in Noord-Holland, door
H. J. Heynes. Uitgave van W. ten Have,
Amsterdam.

„Heb je het humoristisch boek van Ds. Heynes al gelezen?”

„Nee, maar is dat zoo'n bijzonder boek?”

„Ja, amice, dat moet je lezen. Een humor.....”
Daar ik, op zijn tijd, veel van humoristische lectuur houd, heb ik „Bij ons in Noord-Holland” gelezen en nu ik het gelezen heb, moet ik zeggen, dat Ds. Heynes een humoristisch mensch is en zijn schetsen zijn zóó humoristisch, dat je er bij zoudt schreien.

Ja, werkelijk. Zij, die dit boek „humoristisch” genoemd hebben en die er dan niets méér van wisten te zeggen, kunnen niet lezen en ik denk, dat Ds. Heynes wel raar zal opgekeken hebben, toen hij de verschillende beoordeelingen las.

Humoristisch? Ja, zeker, maar dan is er sprake van een galgenhumor.

Wilt gij weten, hoe het zit? Ds. Heynes heeft in zijn omgeving om zich heen gekeken en hij heeft het goed gedaan. Hij kent zijn volkje door en door.

En nu heeft, alles wat hij zag, indruk op hem gemaakt. Veel heeft hem bitter gestemd. Merk maar eens op, hoeveel lijden, hoeveel bitterheid er schuilt in en achter het volgende:

„De godsdienst is verwant aan het Christendom. Er zijn godgeleerden en anderen, die dit ontkennen; maar dat moet liggen aan een gebrek in hun kennis, hetzij van het Christendom, hetzij van den inlandschen godsdienst. Ik ben van gevoelen, dat de bij de Noord-Hollanders inheemsche godsdienst inderdaad een soort van Christendom is. Want in hun kerken ligt op den kansel een bijbel, en zij passen goed op.

Zij zeggen, dat het er minder op aankomt, wat wij gelooven, dan wat wij doen.”

Merkt ge wel, hoe bitter de schrijver geworden is in den strijd, dien hij dan als predikant in Noord-Holland heeft moeten strijden? En zoudt ge nu wel 't allereerst willen spreken van een *humoristisch* boek?

Denk nu niet, dat Ds. Heynes verbitterd is geworden. Integendeel. Hij heeft de menschen daar in Noord-Holland lief; hij weet menigmaal te verontschuldigen, hij tracht te begrijpen en hij wanhoopt nog niet aan een eindelijke genezing.

Ja, in deze schetsen schuilt wél veel bitterheid. Daar is een man gestorven; door den regen brengt

men den doode naar het kerkhof en Ds. Heynes eindigt zijn schets met:

„Gestorven is gestorven, en begraven is begraven. En het lekken uit de dakgoot zal wel eindigen, wanneer de motregen ophoudt.”

Maar ook, als Ds. Heynes de ellende van een watersnood beschrijft, lezen we:

„Op een bouwvallig zoldertje zit de oude moeder alleen. Vader rust reeds jaren in het graf. Zoon en kleinzoon zijn zoo juist met de schuit van huis gegaan. Oud moedertje is heel moedig in hun tegenwoordigheid. Thans is zij, o, zoo mistroostig. Oud moedertje schreit op de schemerige vliering. Ze schreit, o, zoo droevig. Wij zitten tegenover elkander. God zit ook op het vlierinkje, zeg ik tot de oude grootmoeder. En dat gelooft zij. En wij leggen de vier handen ineen. En terwijl wij beneden in de woonkamer het water hooren klotsen, bidden wij op het donkere zoldertje.”

* *

Alles, wat deze schetsen ons geven, is niet even mooi. „Alwaar de eenden kwaken”, is zeer zeker, uit litterair oogpunt beschouwd, een mislukking. Ds. Heynes trekt hier het buisje van een boerenknaap aan en nu wil hij ons wijsmaken, dat hij ook een boerenknaap is. Alsof wij zijn lange domineesjas niet onder het buisje zagen uitkomen. Ds. Heynes wil een boerenknaap zijn en *blijft* Ds. Heynes. Dat geeft natuurlijk aanleiding tot malle vergissingen, zooals uit bovengenoemde schets duidelijk te merken valt.

En zie hier nu, wat we tegen dit boek hebben. De schrijver heeft de menschen in Noord-Holland lief; wij twijfelen er niet aan. Hun zielenood, hun materialisme weegt hem zwaar op het hart. Maar..... hij blijft toch altijd op een afstand van de menschen. Hij beziet ze nauwkeurig; hij weet, hoe ze gekleed gaan en hoe ze op een hondekar zitten, maar hij wordt niet hunner één. Zoo gauw als hij dat beproeft, mislukt zijn werk.

Is Ds. Heynes te weinig kunstenaar? Is hij te veel predikant?

We gelooven eigenlijk, dat hij, als hij ernstig wil, ons nog wel een ander en beter boek zal kunnen geven. Hij *zoekt* nog te veel, hij is in zijn litterair werk nog niet vast genoeg.

Toch heeft ook zijn jongste boek veel goede kwaliteiten en zeker is het, dat Ds. Heynes een geheel eigen genre vertegenwoordigt.

Wij hebben zijn boek met groote belangstelling gelezen en hopen van harte, dat het door nog meerdere zal worden gevolgd.

Ds. Heynes is zeer zeker niet de eerste de beste en, als hij wil, zal hij ook krachtig kunnen medewerken aan den opbloei onzer Christelijke kunst.

K.